

dr hab. Rafał Kochański
Wydział Grafiki
Akademia Sztuk Pięknych
Warszawa

**Ocena dorobku artystycznego oraz działalności dydaktycznej i
popularyzatorskiej
dr Pawła Fliegera
sporządzona w związku z postępowaniem o nadanie stopnia
doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki plastyczne,
w dyscyplinie sztuki piękne i konserwacja dzieł sztuki**

Pan Paweł Flieger urodził się w 1979 roku w Słupcy. Jest absolwentem Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. Dyplom z wyróżnieniem w pracowni prof. Jana Świtki w zakresie malarstwa sztalugowego otrzymał w roku 2000, a dwa lata później w zakresie grafiki warsztatowej pod kierunkiem prof. Grzegorza Nowickiego. Na macierzystej uczelni przekształconej w Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu obronił także tytuł doktora sztuki w roku 2011 za pracę : Artysta - odkrywca - banita. Kolonizacja Przestrzeni. Zatrudniony od 2005 roku na Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu na stanowisku asystenta, konsekwentnie rozwija się do dziś i podnosi kwalifikacje zawodowe. Obecnie jest adiunktem w Pracowni Rysunku Anatomicznego na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu. Z powodzeniem realizuje działalność dydaktyczną, artystyczną i popularyzatorską. Pozwala to dobrze uzasadnić Jego obecne starania w trwającym postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Niniejsza recenzja, uwzględnia, zgodnie z wymogami ustawowymi i przepisami: rozprawę habilitacyjną , dokumentację dorobku artystycznego habilitanta oraz niezbędne informacje o Jego osiągnięciach dydaktycznych jak i współpracy naukowej oraz popularyzacji sztuki. Stało się to możliwe za sprawą dostarczonego materiału który wyróżnia staranne i rzetelne przygotowanie. Całość jest podana w sposób bardzo przystępny oraz przejrzysty i zwraca uwagę pod kątem edytorskim.

Podstawą w postępowaniu habilitacyjnym jest wskazane przez autora osiągnięcie czyli cykl rysunków zatytułowany " Sidła ". Dzieło zostało upublicznione w ramach indywidualnej wystawy w Galerii Szewska 16 w Poznaniu oraz pod tym samym tytułem w galerii New Era Art- Pałac pod Baranami w Krakowie.

Udokumentowany zestaw 12 rysunków z okresu 2017-2019 ogląda się z zaciekawieniem. Trzeba docenić sposób ich wykonania i podkreślić wykorzystanie klasycznej ale przecież nie tak często obecnie spotykanej techniki rysunku kolorowym tuszem na papierze i wreszcie pomysł na osadzenie ich w formacie koła, 30 na 30 cm. oraz w jednym przypadku 20 na 20 cm.

Rysunki pana dr Pawła Fliegera wyróżniają się i zaznaczają w pamięci widza.

Są jak pisze habilitant w autoreferacie nie tylko narzędziem poznania, ale przede wszystkim swoistą afirmacją świata baśni, która w zamierzeniu autora wpisana została w grę wizualnych znaczeń i skojarzeń. Z całą pewnością rozpoznać można w tym przypadku romantyczne inklinacje ale i potrzebę powiązania świata sztuki z niczym nieograniczonym przekazem, gdzie obraz- rysunek przeciwstawiony zostaje wyobrażeniu. Mamy do czynienia ze specyficznymi przedstawieniami bliskimi temu co przypisujemy zazwyczaj do nurtu realizmu fantastycznego. Wyróżnikiem jest zatem odwoływanie się do wyobraźni, operowanie tym co dziwne, niezwykle, zaskakujące, nawiązujące do legend i mitów oraz lokalnych tradycji. Pan Flieger stara się nas przeprowadzić przez ten świat wskazując na podjęte przez siebie figury i tropy stylistyczne oraz symbole, jednak w tym opisie pod względem metodologicznym czasami się gubi. Paradoksem jest, że podejmując się próby analizy wskazanego dzieła, autor wpada we własne sidła. Autoreferat choć napisany przystępnym językiem zawiera w sobie pewne istotne sprzeczności, a czasami logiczne zaprzeczenia. Mimo to patrząc na rysunki z cyklu "Sidła" dobrze czujemy i rozumiemy o co co chodziło autorowi, dajemy się zaprosić do świata jego obrazów i ulegamy temu, co zwykło się określać ich aurą. Nie sposób nie czuć sympatii do autora. Przemawia za nim szczerłość jego intencji, ale i solidne przepracowanie ideowe tematu. W autoreferacie, co ważne, znajdziemy liczne odniesienia źródłowe z obszaru filozofii i estetyki. Poznajemy historię powstawania dzieła Pana Fliegera. Odnajdziemy tu także istotny kontekst artystycznych przewartościowań, które widzieć trzeba w odniesieniu chociażby do pracy doktorskiej, przeprowadzonej niedawno w obszarze abstrakcyjnego malarstwa sztalugowego. Oznacza to teraz, jak rozumiem nowy kierunek poszukiwań i ryzykowną odrębność działań, za co w moim przekonaniu należy się autorowi uznanie bo próbuje przekraczać swoje możliwości i wkłada wysiłek w zdefiniowanie siebie na nowo. To zaś, co jest efektem wtórnym

tego procesu, być może niezamierzonym, nazwałbym swoistą atencją wobec rysowania i rysunku w ogóle. Jedyne czego może zabrakło, to określenia i wpisania własnych osiągnięć w perspektywę aktualnych zdarzeń sztuki współczesnej, ale nie można tego traktować jak defekt. Idąc jednak tym tropem, rozważać można porównanie zastosowanych przez Pana Fliegera obrazów do cyklu Cremaster Matthew Barney, którego sztuka oscyluje pomiędzy kinem a muzeum. Monumentalna praca, jaką jest ów cykl, stanowi świetny przykład nowego wykorzystania przestrzeni muzeum, dialogu z jego architekturą, a nawet tożsamością. Barney poprzez hybrydyzację kategorii- miejsc, instytucji i porządków- tworzy zupełnie nową jakość, ingerując nie tylko w zakorzeniony sens znaczeń, określeń i terminów, ale także zaburzając ich dotychczasowe relacje przestrzenno-czasowe¹. I może ten jeden przykład stanie się zachętą dla Pana Fliegera do spojrzenia na "nowe" możliwości i bardziej nieoczywistą grę znaczeń oraz bardziej spektakularny kontekst wystawienniczy, czego z całego serca autorowi życzę.

Równie dobrze na tym tle wypada ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego habilitanta. Zarówno szczegółowy wykaz jak i przejrzysta dokumentacja dają wiarygodny i bezdyskusyjny obraz rozwoju zawodowego Pana Pawła Fliegera. Pozytywnie go uwiarygodniają. Czytając autoreferat na stronie 44 - 54 nie można mieć wątpliwości, że Pan Flieger kocha swój zawód nauczyciela akademickiego, a pracę w obszarze tak rysunku jak i malarstwa sztalugowego uznaje za pewnego rodzaju spełnienie. Z uznaniem spojrzałem na dokumentację prac jego studentów (s.150 - 170), zarówno w ramach wystawy końcoworocznej jak i na okoliczność międzynarodowej wystawy rysunku "Figurama". Na pierwszy rzut oka widać dobry program, skuteczne metody i co najważniejsze spełnione efekty kształcenia. W przypadku Pana Fliegera nie ma co prawda spektakularnych nagród za wygrane konkursy, widoczna jest za to ciężka i mozolna praca. Widoczna jest także jego aktywność popularyzatorska. Jest na pewno cenionym pracownikiem Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu. Pan dr Paweł Flieger wywiązuje się znakomicie z powierzonych mu obowiązków, stąd moje przekonanie, że mamy do czynienia rokującym artystą, pedagogiem i animatorem. W moim prywatnym odczuciu nie raz nas jeszcze zaskoczy, a jego potencjał intelektualny i artystyczny

¹ s.492 Pogranicza Audiowizualności. Pod redakcją Andrzeja Gwoźdźcia.

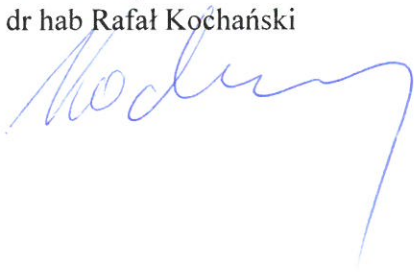
zdaje się wskazywać jeszcze na znaczne rezerwy. Życząc habilitantowi dalszego rozwoju i spełnienia przytoczę na koniec cytat:

*“Duchamp powiedział, że sztuka to droga w rejony wyjęte spod władzy przestrzeni i czasu. Brzmi to może górnolotnie, ale jest w tym chyba echo buntu. Myślę, że bunt jest możliwy tylko poprzez sztukę”.*²

Konkluzja:

Po zapoznaniu się z dokumentacją dzieła habilitacyjnego określonego jako zestaw 12. prac graficznych pt. “Sidła” oraz rozpatrując wszystkie uwagi, z krytycznymi włącznie, oceniam, że praca habilitacyjna spełnia wymagania stawiane rozprawom habilitacyjnym zgodnie z wymogami formalnymi wynikającym z art. 16 ust. 2 Ustawy z dn. 18.03. 2011 r.o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw. (Dz. U. z 2011 r. Nr 84, poz. 455, Nr 112, poz. 654.). W dołączonej dokumentacji habilitant przedstawił nam swoje działania dydaktyczne, które realizował na przestrzeni ostatnich lat. Udowodnił, że aktywnie uczestniczy w działaniach popularyzatorskich. Wnioskuje o nadanie Pawłowi Fliegerowi stopnia doktora habilitowanego.

Warszawa, 8 marca 2020 r.
dr hab Rafał Kochoński

² s.128 “Po co jest sztuka? Rozmowy z pisarzami”. Grzegorz Jankowicz